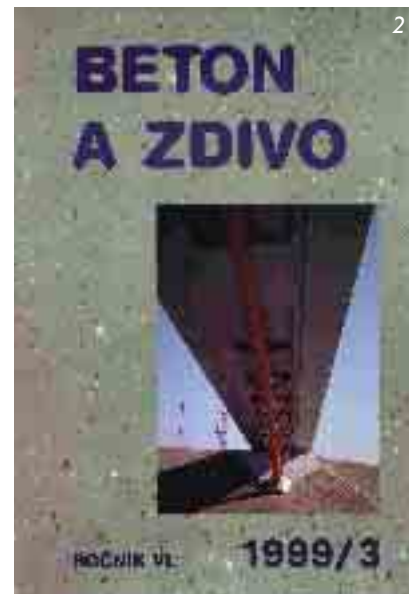
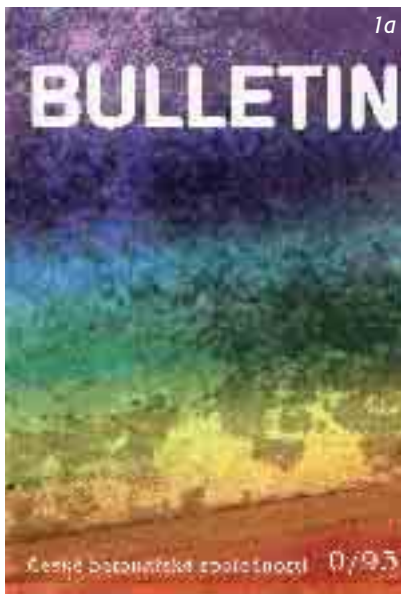

ZALOŽENÍ ČESKÉ BETONÁŘSKÉ SPOLEČNOSTI FOUNDING OF CZECH CONCRETE SOCIETY

**PAVEL ČÍZEK,
JAROSLAV PROCHÁZKA,
VLASTIMIL ŠRŮMA**

Článek je připomenutím důvodů a okolností vzniku České betonářské společnosti ČSSI před patnácti lety a současně přibližuje první roky činnosti ČBS, pro které bylo příznačné hledání stabilního statutu společnosti, výrazné změny v charakteru členské základny a značné aspirace, které rychle přerostly reálný potenciál vedení společnosti daný tehdy činností pouze na dobrovolné bázi.

This article describes principal reasons and circumstances which lead to the Czech Concrete Society foundation 15 years ago. It deals also with some basic factors and problems that have been characteristic for the starting years of CBS functioning. Searching for a robust statute, sharp changes and merging of CBS membership and rising aspirations not properly corresponding to voluntary basis of CBS governance at that time are among them.

VZNIK ČBS

Stavební inženýři dokázali najít organizační základnu již před druhou světovou válkou ve Spolku inženýrů a architektů, kde se v rámci pravidelných setkání konaly přednášky vynikajících odborníků v oboru betonových a zděných konstrukcí (profesorů Bechyněho, Hrubana, Ing. Reicha

a řady dalších). Spolková činnost se rozvíjela i po druhé světové válce, v sedesátých letech byl založen Český svaz stavebních inženýrů (ČSSI), který začal velmi nadějně pracovat, ale po roce 1968 byl zrušen. Po obnovení činnosti ČSSI koncem roku 1989 se převážná část stavebních inženýrů vrátila do tohoto svazu.

Ve snaze zlepšit a rozšířit činnost v oboru betonových konstrukcí do dalších oblastních poboček ČSSI byla na základě jednání zástupců většiny oblastních poboček ČSSI ustavena dne 8. prosince 1992 v Pardubicích za účasti předsedy ČSSI Ing. Miloslava Pavlíka republiková zájmová skupina ČSSI nazvaná Česká betonářská společnost (ČBS) ČSSI. Tato společnost okamžitě zahájila svou činnost.

POČATEČNÍ STRUKTURA ČBS

V základní preambuli nově ustavené společnosti bylo sdružovat členy ČSSI se zájmy v oborech betonových a zděných konstrukcí a napomáhat tak v rozvíjení všech aktivit v oblastech projekce, realizace, zkušebnictví, vědy a výzkumu těchto konstrukcí. Prvním významným úkolem bylo vybudování sítě poboček ČBS při všech oblastních, popř. místních pobočkách ČSSI v ČR. Řízení tohoto úkolu bylo svěřeno výkonnému výboru ČBS, jehož předsedou byl zvolen Prof. Ing. Jiří Bradáč, CSc., z oblastní pobočky ČSSI Brno a tajemníkem Ing. Pavel Čížek z oblastní pobočky ČSSI Pardubice. Zvoleni byli dále

Obr. 1 a) Bulletin České betonářské společnosti 0/93,
b) Časopis Beton a zdivo 1-2/1993

Fig. 1 a) Bulletin of Czech Concrete Society 0/93,
b) Journal Concrete and Masonry 1-2/93

Obr. 2 Ukázka obálky časopisu Beton a zdivo
Fig. 2 Sample of Concrete and Masonry journal

tří další místopředsedové, a to z oblastních poboček Ostrava, Praha a Plzeň, a také hospodář. Pro usměrňování a kontrolu práce výkonného výboru byl navržen rozšířený výbor, jehož členy kromě výkonného výboru byli předsedové dalších oblastních poboček, zástupci realizační sféry, zejména sponzoři, zástupci vysokých i průmyslových škol a výzkumu, jakož i zástupci ČR ve významných mezinárodních organizacích. Nejvyšším orgánem ČBS bylo plénum, sestávající z rozšířeného výboru a delegátů volených oblastními pobočkami, které se scházelo zejména při příležitostech pořádání větších betonářských akcí. Dále bylo navrženo a schváleno čestné předsednictvo ČBS jako stálý poradní orgán ČBS v oblasti odborné a v oblasti mezinárodních vztahů. Významným úkolem byla i koordinace činnosti ČBS a Českého komitétu FIP. V čestném předsednictvu byli zástupci vysokých škol, výzkumných a zkušebních ústavů z Prahy, Brna a Bratislavy.

OKOLNOSTI STARTU ČINNOSTI ČBS

Těžiště práce ČBS bylo v oblastních, popř. místních pobočkách ČSSI, které se konstituovaly v průběhu ledna až března 1993 na ustavujících valných hromadách v Praze, Českých Budějovicích, Plzni, Karlových Varech, Ústí nad Labem, Liberci, Pardubicích, Hradci Králové, Brně, Zlíně, Olomouci a Ostravě. Na ustavujících valných hromadách bylo zvoleno vedení oblastních poboček ČBS ČSSI, zástupci v rozšířeném výboru ČBS a projednány náměty na hlavní oblasti činnosti ČBS. Zájem o členství v ČBS fyzických i právnických osob byl poměrně velký, neboť nově vznikající realizační a projekční firmy většinou neměly dostatek prostředků na financování vlastního rozvoje a výzkumu (řada útvarů technického rozvoje firem byla zrušena), do ČR se začalo dovážet množství nových zahraničních výrobků a technologií, připravoval se přechod na soustavu evropských norem pro navrhování a provádění betonových, zděných a sřážených konstrukcí. Přípravovala se certifikace, která měla vytlačit konkurenci s nižší kvalitou a úměrně tomu v té době i nižšími cenami. V překotném procesu transformace ekonomického systému se značně oslabil přísun technických informací, a to jak zánikem některých odborných periodik, tak též sníženou frekvencí u nás pořádaných mezinárodních, republikových nebo regionálních odborných sympozií, konferencí, seminářů a školení. Přitom si řada podnikatelů uvědomovala, že postupná stabilizace trhu v konkurenčním prostředí přinese úspěch pouze těm, kterým se podaří udržet kontakt s technickým rozvojem. Tuto situaci si

výkonný výbor ČBS uvědomoval a snažil se napomoci jejímu zlepšení. Navázal na úspěšné působení kdysi rozpuštěného a znovu obnoveného ČSSI, na aktivity v oblasti betonových konstrukcí rozvíjené v rámci zanikajících stavebních společností ČSVTS a v pražské oblasti na dlouholetou činnost Komise statiků. Odbornou činnost ČBS nebylo možné zajistit bez vazby na významné mezinárodní organizace, které dlouhodobě shromažďují a posuzují výsledky vývoje a výzkumu sledovaného oboru ve svých členských zemích a vypracovávají informační materiály a mezinárodní doporučení ovlivňující rozvoj oboru (CEB, FIP, IABSE, CIB, RILEM ad.). Nadto byl navázán poměrně úzký kontakt s několika betonářskými společnostmi zvláště blízkými ČBS (Německo: Deutscher Beton- und Bautechnik-Verein E. V., Nizozemsko: Dutch Concrete Society, UK: The Concrete Society, USA: ACI-American Concrete Institute aj.).

PRVNÍ AKCE, ČASOPIS BAZ

První akcí ČBS byla „nultá“ velice úspěšná konference Spřážené betonové konstrukce, kterou uspořádala 9. prosince 1992 ČBS ČSSI OP Pardubice ve spolupráci s Kloknerovým ústavem ČVUT v Praze. Tato akce navazovala přímo na ustavení ČBS ČSSI při OP ČSSI v Pardubicích. Již v polovině roku 1993 vyšlo „nulté“ číslo informačního Bulletinu České betonářské společnosti (obr. 1a) s oznámením o založení společnosti, s nabídkou aktivit a řadou odborných článků. Koncem roku 1993 pak vyšlo první dvojčíslo časopisu Beton a zdvo 1–2/1993 (obr. 1b), které obsahovalo příspěvky přednesené na 1. konferenci o betonových a zděných

Obr. 3 a) První předseda redakční rady časopisu Prof. Ing. Milík Tichý, DrSc, s Ing. Pavlem Čížkem, b) Tajemnice ČBS Ing. Věra Prokopová, c) Pozdější předseda redakční rady Prof. Ing. Petr Hájek, CSc.

Fig. 3 a) Initial editor in chief of CBS journal Prof. Ing. Milík Tichý, DrSc, with Ing. Pavel Čížek, b) CBS secretary Ing. Věra Prokopová, c) Subsequent editor in chief Prof. Ing. Petr Hájek, CSc.

Obr. 4 Betonářské dny 1994, Ing. Pavel Čížek a Prof. Jan Vamberský (Nizozemsko)

Fig. 4 Czech Concrete Days 1994, Ing. Pavel Čížek and Prof. Jan Vamberský (The Netherlands)

konstrukcích, která se konala 9. a 10. prosince 1993 v Pardubicích.

Jak již bylo uvedeno, v prvním období bylo těžiště práce ČBS ČSSI v oblastních pobočkách, z nichž některé se též soustřeďovaly na uspořádání celonárodních konferencí, školení, výstav apod. Velmi

aktivní v této činnosti byly OP v Pardubicích, v Praze, v Hradci Králové aj.

Počátkem roku 1994 začal čtvrtletně vycházet časopis Beton a zdivo vydávaný OP ČBS v Pardubicích (obr. 2). Vydavatelství obětavě řídila Ing. Věra Prokopová, předsedou redakční rady byl do roku 1996 Prof. Ing. Milík Tichý, DrSc., následně pak Prof. Ing. Petr Hájek, CSc., kteří spolu s redakční radou zajistili trvalou vysokou odbornou úroveň tohoto periodika (obr. 3a až 3c). Časopis dostávali všichni členové ČBS v rámci členských příspěvků, ty ovšem zdaleka nepokrývaly náklady na jeho produkci. Proto byla snaha financovat vydávání časopisu ale i pořádání dalších akcí ČBS sponzorskými příspěvky právnických, popř. i fyzických osob. Časopis Beton a zdivo byl po celou dobu své existence členy ČBS velmi ceněn, především pro množství užitečných odborných informací, které pravidelně přinášel. Jeho úroveň byla oceňována i řadou evropských betonářských společností. Časopis vycházel až do roku 2000 (měl celkem sedm ročníků), kdy byl nahrazen obdobně úspěšným časopisem BETON TKS.

ZALOŽENÍ BETONÁŘSKÝCH DNŮ

V roce 1994 byla zahájena tradice dvou denních konferencí Betonářské dny. Hned na zahajovací ročník této konference byli pozváni i zahraniční účastníci, kteří významně přispěli k jejímu zajímavému a úspěšnému průběhu (obr. 4a až 4c). Každoroční dvoudenní celostátní odborné betonářské setkání Betonářské dny se pak od roku 1994 konalo v Pardubicích ještě devětkrát, než muselo být v roce 2004 pro narůstající zájem z kapacitních důvodů přemístěno do Hradce Králové. Betonářských dnů se pravidelně zúčastňují pozvaní zahraniční odborníci a zástupci spřátelených evropských betonářských společností, kteří vždy přinášejí cenné poznatky a zkušenosti z vývoje betonu a betonových konstrukcí ve svých zemích. Zástupci některých zahraničních společností, kteří významně přispěli k odborné činnosti ČBS ČSSI, byli jmenováni čestnými členy ČBS ČSSI (obr. 5a až 5c). Betonářské dny začala brzy doprovázet specializovaná výstava firem působících v oblasti navrhování, provádění a kontroly betonových konstrukcí, výrobců

materiálů a všeho, co souvisí s betonem a zdivem. V rámci Betonářských dnů se pravidelně konají i večerní společenská setkání, která umožňují navázání společenských kontaktů a vzájemnou výměnu zkušeností jejich účastníků.

Velmi cenné rady byly v počáteční fázi činnosti ČBS poskytnuty přátelskými betonářskými společnostmi Německa, Nizozemska a Velké Británie. Na základě doporučení tehdejšího Deutcher Beton-Verein E. V. byla ČBS také jedním ze zakládajících členů Evropské sítě betonářských společností ECSN. Dr. Stiller z německého Beton-Verein byl jmenován v roce 1994 prvním čestným členem ČBS.

ZAHRA NIČNÍ SPOLUPRÁCE

Na setkání představitelů evropských betonářských společností, které se uskutečnilo v říjnu 1994 v Amsterdamu, byly formulovány teze týkající se založení Asociace evropských betonářských společností. Tyto teze byly pak následně projednány v evropských betonářských společnostech. Zhodnocení závěrů jednotlivých projednávání bylo pak předmětem jednání představitelů evropských betonářských společností, které se uskutečnilo

5a

5b

Obr. 5 Jmenování čestných členů ČBS: a) Ir. Dick Stoelhorst (Nizozemska), b) Dr-Ing. Hans-Ulrich Litzner (Německo), c) Prof. Ing. Jiří Bradáč, CSc., blahopřeje Prof. Petrovi Bartošovi (Velká Británie)

Fig. 5 Appointment of honorary members of CBS: a) Ir. Dick Stoelhorst (The Netherlands), b) Dr-Ing. Hans-Ulrich Litzner (Germany), c) Prof. Ing. Jiří Bradáč, Csc., congratulates on being named to Prof. Peter Bartos (Great Britain)

Obr. 6 Zasedání výboru ECSN

Fig. 6 ECSN board meeting

5c

6

17. března 1995 ve Wiesbadenu. Zasedání ve Wiesbadenu se zúčastnili představitelé betonářských společností Belgie, České republiky, Dánska, Německa, Finska, Francie, Irsko, Nizozemska, Norska, Severního Irsko, Španělska, Švédska a Velké Británie. Zástupci všech zemí vyslovili souhlas svých národních společností se založením Evropské sítě betonářských společností – ECSN (European Concrete Societies Network), jakož i se základním programem této společnosti, tj. s odhodláním usilovat o rozvoj betonu, jakožto stavebního materiálu, i betonových konstrukcí s tím, že asociace se bude starat o navazování spolupráce mezi jednotlivými společnostmi a o jejich vzájemnou informovanost. Brzy se k ECSN připojilo i Rakousko. ČBS ČSSI jako jediná betonářská společnost z bývalého bloku socialistických zemí se stala jedním ze zakládajících členů ECSN, která dnes sdružuje betonářské společnosti dvanácti evropských zemí. Výbor ECSN, který činnost sdružení řídí, tvoří reprezentanti jednotlivých národních společností. Na výročních zasedáních výboru ECSN se vždy hodnotí činnost členských betonářských společností a rozhoduje se o společných pro-

jektech (obr. 6). Kromě vzájemné informovanosti a pomoci národních betonářských společností, byla vyvíjena spolupráce i v rámci evropských grantů (pomůcky pro zavádění Eurokódů, novinky v rámci betonového stavitelství, další vzdělávání pracovníků v oblasti betonu atd.), pořádají se soutěže o vynikající evropskou betonovou konstrukci, organizují se odborné exkurze atd.

ČBS/ČBZ VE 2. POLOVINĚ 90. LET

V roce 1996 se rozšířila ČBS i o zájemece z oblasti zděných konstrukcí a změnila svůj název na Českou společnost pro beton a zdivo (ČBZ) při ČSSI. Během roku 1997 došlo rovněž k propojení činnosti ČBZ ČSSI a Českého národního komitétu FIP, které vyústilo v hromadný vstup dosavadních členů komitétu do řad kolektivních členů ČBZ k termínu 1. ledna 1999.

ČBZ ČSSI se v té době odborně podílela na uspořádání tří mezinárodních výstav o betonu, jejichž realizátorem byla

obchodní společnost AXIS. První mezinárodní výstava CONCON '96 byla uspořádána v květnu 1996 v Praze pod mottem „Moderní technologie a nové materiály“ (obr. 7). Ke spolupráci se společností AXIS bylo přistoupeno, protože tehdejší ČBZ ČSSI neměla dostatečně vybavený sekretariát ani zkušenosti a potenciál pro organizaci takové výstavy. Odborné semináře v rámci výstavy však byly pořádány ČBZ ČSSI. Z řad vystavovatelů i návštěvníků byla výstava, které se zúčastnilo kolem sedmdesáti vystavovatelů, hodnocena velmi kladně. Proto výbor ČBZ ČSSI rozhodl o konání výstav ve dvouletém cyklu.

Druhá mezinárodní výstava CONCON 1998 byla uspořádána v lednu 1998 ve Veletržní paláci v Praze, opět ve spolupráci s firmou AXIS, pod mottem „Mezinárodní spolupráce v oblasti betonu“. V rámci této výstavy byly uspořádány odborné semináře o navrhování a provádění betonových podlah, tržlinách v betonových konstrukcích a o moderních trendech ve vyztužování betonových konstrukcí.

Obr. 7 První mezinárodní výstava betonového stavitelství CONCON '96

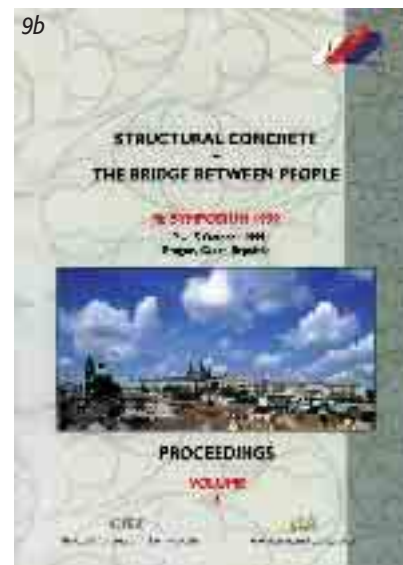
Fig. 7 First International Exhibition of Concrete Construction CONCON '96

Obr. 8 Seminář pořádaný v rámci výstavy CONCON 2000

Fig. 8 Seminar organized within the frame of exhibition CONCON 2000

Obr. 9 fib sympóziu pořádané v Praze v roce 1999: a) R. Tewes

a M. Kalný při zahájení, b) sborník fib Symposium Prague 1999: a) R. Tewes and M. Kalný in opening, b) proceedings

Obr. 10 Výbor ČBZ ČSSI zvolený v roce 2000
Fig. 10 CBZ board elected in 2000

Třetí mezinárodní výstava betonu a betonových konstrukcí CONCON 2000 proběhla též v Praze, opět se dvěma odbornými semináři (obr. 8), ovšem za znatelně menšího ohlasu. V té době už navíc začal pracovat profesionální sekretariát ČBZ a i z tohoto důvodu ztratila další spolupráce s firmou AXIS odůvodnění.

ČBZ ČSSI začala organizovat i soutěž Vynikající betonová konstrukce, a to v dvouletých cyklech. Soutěž se týká betonových konstrukcí v kontextu celé stavby, tj. jejich komplexního návrhu a realizace. V soutěži jsou hodnoceny jak betonové budovy, tak inženýrské stavby. Výsledky soutěže o vynikající betonovou konstrukci byly poprvé vyhlášeny v listopadu 1997 v Pardubicích při zahájení Betonářských dnů 1997. ČBZ ČSSI organizovala kolem roku 2000 i několik specializovaných seminářů zaměřených na problematiku navrhování betonových konstrukcí, provádění betonových konstrukcí, technologii betonu, navrhování zděných konstrukcí atd.

ČINNOST V MEZINÁRODNÍCH ODBOURNÝCH ORGANIZACÍCH

Členové ČBZ ČSSI začali pracovat a nadále pracují i v řadě komisí a subkomisí CEN. V těchto orgánech se uplatňovali buď v rámci přímé spolupráce na vytváření evropských norem, nebo formou jejich připomínkování. ČBZ ČSSI přispívala i k rozvoji výzkumu tím, že vyhledávala aktuální problémy, na které by se měl výzkum soustředit, v několika případech i doporučila sponzorování některých úkolů výzkumu významným stavebním firmám. Mnoho stavebních podniků drasticky zredukovalo, nebo zcela zrušilo svá oddělení technického rozvoje,

i když v některých případech po zhodnocení slabých výsledků jejich práce. Řada problémů při plnění náročných požadavků investorů, některé nezdary a havárie, jakož i nutnost zavádění nových technologií zřetelně ukázaly, co nemístná šetřnost v oblasti rozvoje může způsobit.

Členové ČBZ ČSSI pracovali a pracují i v řadě mezinárodních betonářských asociací; zastupovali ČR jako členové v Euromezinárodním výboru pro beton CEB, v Mezinárodní federaci pro předpjatý beton FIP, v Mezinárodním výboru pro stavební výzkum a dokumentaci CIB, v Mezinárodním sdružení zkušebních a výzkumných laboratoří pro materiály a konstrukce RILEM, v Mezinárodním sdružení pro mosty a stavební konstrukce IABSE, v Americké betonářské společnosti ACI a jinde. Aktivní účasti v těchto organizacích zajišťovali plynulý přísun nejnovějších informací ze zahraničí. V roce 1998 na 1. valném shromáždění Mezinárodní betonářské federace FIP/fib došlo ke sjednocení světových betonářských asociací CEB a FIP do fib. První akce této nové organizace byla organizována ČBZ ČSSI společně s českým komitétem FIP jako „fib Symposium 1999“, které se konalo ve dnech 13. až 15. října 1999 v Praze pod mottem „Konstrukční beton – most mezi národy“. Toto symposium bylo účastníky hodnoceno po stránce odborné i organizační jako velmi zdařilé (obr. 9a a 9b). V roce 2000 pak došlo ke spojení ČBZ a českého komitétu FIP.

ZÁVĚR

V lednu roku 1996 byl zvolen předsedou ČBZ ČSSI Ing. Pavel Čížek, v závěru roku 1999 pak Prof. Ing. Jan L. Vítek, CSc. Za jejich předsednictví se stále rozšiřovala činnost ČBZ ČSSI. Výbor zvolený v roce 1999 je na obr. 10a a 10b.

Veškerá činnost v rámci ČBS/ČBZ ČSSI v letech 1993 až 1999 nebyla honorovaná, byla založená na dobrovolnosti a nesporném entuziazmu. Navzdory tomu se její činnost rychle vyvíjela a společnost si záhy vydobyla vysoký odborný i společenský kredit. Brzy se ovšem ukázalo, že se takto koncipovaná společnost rychle dostane v důsledku omezených kapacit pracovních i finančních na hranice svých sil, které jsou na hony vzdáleny jejím rostoucím ambicím a konečkoncům i potřebám vlastní členské základny. ČBS/ČBZ po celá 90. léta hledala svůj pevný, funkční a zároveň perspektivní statut a prošla při tom řadou výrazných změn koncepčních i personálních. Na základě zkušeností a rady spřátelených evropských společností bylo proto v roce 1999 rozhodnuto zřídit profesionální sekretariát ČBS/ČBZ ČSSI, který od roku 2000 umožnil postupně výrazné rozšíření a z kvalitnější činnosti společnosti. Podobný sekretariát s profesionálními pracovníky mají všechny vyspělé evropské betonářské společnosti. V závěru roku 2001 pak došlo po dohodě členské základny k návratu k původnímu názvu Česká betonářská společnost ČSSI.

Ing. Pavel Čížek

Statika Čížek, s. r. o.

Štrossova 567, Pardubice

e-mail: cizek@statikacizek.cz, www.statikacizek.cz

Prof. Ing. Jaroslav Procházka, CSc.

Katedra betonových a zděných konstrukcí

Fakulta stavební ČVUT v Praze

Thákurova 6, 166 29 Praha 6

e-mail: jaroslav.prochazka@fsv.cvut.cz

Ing. Vlastimil Šrůma, CSc., MBA

Výkonný ředitel ČBS ČSSI

e-mail: sruma@cbsbeton.eu, www.cbsbeton.eu